

INSTITUTUL DE STUDII SUD-EST EUROPENE - ACADEMIA ROMÂNĂ

PLANUL DE CERCETĂRI PENTRU ANUL 2026

Programul 1. Mărturii românești peste hotare. Creații românești și izvoare despre români în colecții din străinătate. Coordonator: Daniel Cain. Program fundamental permanent al Academiei Române.

Colectiv de cercetare: Andrei Pippidi, Mihai Țipău, Daniel Cain, David L. Neagu, Nicholas Bishara, cu colaborarea Iuliane Deac (tehnoredactor).

Lucrări planificate:

1. Mihai Țipău, *Mărturii românești peste hotare. Grecia*, ediție revizuită și adăugită, pregătire pentru publicare la Editura Istros.
2. Nicholas Bishara, *Inventarul cărților tipărite de Antim Ivireanul răspândite în țările cuprinse în seria Mărturii românești peste hotare*, vol. I-VI.2.

Programul 2. Continuitate, unitate, diversitate culturală și lingvistică în Europa de Sud-Est (epoca medievală și modernă). Coordonator: Cătălina Vătășescu. Programului îi este asociat un proiect de cercetare bilateral cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe: *The Languages and Cultures of Southeastern Europe and Their Dialogue with Other European Cultures from a Philological and Anthropological Perspective* (2026-2028).

Lucrări planificate:

1. Cătălina Vătășescu *Raporturile dintre lexicul din slava veche împrumutat în română și albaneză și vocabularul latin moștenit în română și împrumutat în albaneză*. (2026-2028).
2. Oana Uță Bărbulescu, *Cercetări asupra istroromânei pe baza unor anchete de teren și a unei platforme electronice noi* (2026-2028).
3. Cristina Codarcea, *Colegiile pontificale ilirice și rețelele lor de solidaritate. Mecanisme de funcționare și politicile de recrutare a tinerilor prelați din Balcanii otomani*. (2026-2028).
4. Simona Nicolae, *Vocabularul funerar în lirica greacă antică* (2026-2028)

Programul 3. Antropologia socială a spațiului sud-est european. Coordonator: Stelu Șerban.

Lucrări planificate:

1. Stelu Șerban, *Legislația europeană în materie de mediu și expertiză locală în aria Dunării de jos în Bulgaria și România* (2025-2027)
2. Ștefan Dorondel, *Cunoaștere ecologică locală și specii invazive în arealul Dunării de Jos (România și Bulgaria)* (2025-2027)

Programul 4. Instituții, religie și colonizare în Antichitatea greacă. Coordonator: Vasilica Lungu.

Lucrări planificate:

1. Vasilica Lungu, *Heroon grec. Identitate, cultură, și etnicitate în Pontul Euxin* (2025-2027).

Programul 5. Literatura bizantină (sec. XI-XV): ediții, traduceri și studii istorico-filologice. Coordonator: Simona Nicolae.

Lucrări planificate:

1. Simona Nicolae, Mihail Mitrea, Mircea Duluș, *Rugăciuni în Bizanțul târziu* (2025-2027)

Programul 6. Tradiția bizantină în Sud-Estul Europei (sec. XIV-XVII). Coordonator: Petre Guran. Programului îi sunt asociate două proiecte de cercetare, cu Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare de Științe: *Orthodoxy, Law and Statehood: Exchange of practices, deviations and examples between Romania and Bulgarians during the Long Middle Ages* (2026-2028); cu Institutul de Studii Bizantine al Academiei Sârbe: *Byzantine Heritage in South-Eastern Europe in the Middle Ages* (2025-2027).

Lucrări planificate:

1. Petre Guran, *Ideea românească. Ethosul latinității orientale.* (2026-2028)
2. Mihail-George Hâncu, *Primele gramatici vernaculare ale limbii române, limbii sârbe și limbii bulgare și raporturile acestora cu tradiția gramaticală a limbii slavone* (2025-2027)
3. Teodora Popovici, *Probleme de istorie a Țărilor Române în cele două cronici ale lui Đorđe Branković (1645-1711)* (2025-2027)
4. Ioan Gabriel Alexandru, *Teoria constituției mixte în spațiul Mediteranean și de Sud-Est (secolele XV - XVIII)* (2025-2027)

Programul 7. Sud-Estul Europei și Mediterana Orientală în epoca otomană (sec. XV-XIX). Coordonator: Viorel Panaite.

Lucrări planificate:

1. Radu Dipratu, *Evoluția înțelegerilor de pace și comerț între Imperiul otoman și Anglia (1580-1675)* (2024-2026).
2. Viorel Panaite, *Dimitrie Cantemir și dreptul otoman al războiului și al păcii* (2024-2026).

Programul 8. Sud-Estul Europei și Mediterana Orientală (sec XIII-XVII). Coordonator: Andrei Pippidi.

1. Andrei Pippidi, *Contribuția Sud-Estului European la crearea alianței antiotomane de către Vatican, sec XVI-XVII* (2025-2026)
2. Alessandro Flavio Dumitrașcu, *Relațiile economice ale orașelor italiene cu Imperiul Otoman în regiunea Mării Negre (secolele XV-XVI)* (2025-2027)
3. David L. Neagu, „*Armenii și unirea cu Roma; de la sinodul din Sis (1307) la Conciliul de la Ferrara-Florența*” (2026-2028)
4. Nicholas Bishara, studiu dedicat cercetării manuscriselor arabe creștine din Biblioteca Academiei Române București și Filiala Cluj (2022-2026).

Programul 9. Neolenismul în Sud-Estul european: erudiție, mobilitate, modernitate. Coordonator: Lia Brad Chisacof.

1. Lia Brad Chisacof, *Documente necunoscute din arhivele nationale britanice de la Kew privind Țările Române în sec.al XIX-lea* (2026)
2. Mihai Țipău, *Correspondența patriarhului Silvestru al Antiohiei (1724-1766). Ediție critică și traducere* (2026-2028)

3. Ștefan Petrescu (împreună cu Virginia Blînda), *Biografia verilor Evanghelie și Constantin Zappa* (2025-2026).
4. Marilena Vlad, *Ediție critică și traducere din limba greacă a operelor lui Teofil Coridaleu. Comentariul la tratatul Despre suflet, vol. II* (2023-2026).

Programul 10. Relații interbalcanice în secolele XIX-XX. Coordonator: Daniel Cain.

Programului îi este asociat un proiect de cercetare bilateral cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe: *The Intertwined Histories of Bulgaria and Romania (19th-21st centuries)* (2026-2028)

Lucrări planificate:

1. Daniel Cain, *O istorie tăcută a ostroavelor dunărene (sec XIX-XX)* (2025-2027)
2. Florin Țurcanu, *Fascismul românesc - între critica democrației, participarea la vot și cucerirea puterii politice* (2024-2026)
3. Ligia Livadă-Cadeschi, *Războiul în memorialistica medicilor români* (2024-2026)
4. Virginia Blînda, *Literatura juridică a carantinelor (1832-1852)* (2024-2026)
5. Constantin Ardeleanu, *Istoria mediului natural în regiunea Gurilor Dunării*, (2025-2027).
6. Metin Omer, *Instituțiile islamice din Sud-Estul Europei în perioada post-otomană* (2025-2027)

**PROIECTE DE CERCETARE ÎN CADRUL COOPERĂRII INTERACADEMICE
ASOCIATE PROGRAMELOR DE CERCETARE ALE INSTITUTULUI**

Proiectul 1. The Languages and Cultures of Southeastern Europe and Their Dialogue with Other European Cultures from a Philological and Anthropological Perspective. Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 2. **Coordonatori: Cătălina Vătășescu și Lora Taseva.**

Colectivul de cercetare român: Cătălina Vătășescu, Cristina Codarcea, Mihail-George Hâncu, Simona Nicolae, Lia Brad Chisacof, Oana Uță-Bărbulescu, Dana Zamfir, Iulia Mărgărit, Cristina Feneșan.

Proiectul 2. The Byzantine Heritage in South-Eastern Europe in the Middle Ages (2025-2027). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Studii Bizantine al Academiei Sârbe de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 6. **Coordonatori: Andrei Timotin și Srdjan Pirivatrić.**

Colectivul de cercetare român: Andrei Timotin, Petre Guran, Oana Iacubovschi, Mihail-George Hâncu, Mihail Mitrea, Mircea Duluș, Ioan-Gabriel Alexandru, Teodora Popovici.

Proiectul 3. Orthodoxy, Law and Statehood: Exchange of practices, deviations and examples between Romania and Bulgarians during the Long Middle Ages (2026-2028). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare de Științe, asociat Programului de cercetare nr. 6. **Coordonatori: Andrei Timotin și Ivan Biliarsky.**

Colectivul de cercetare român: Andrei Timotin, Oana Iacubovschi, Mihail Mitrea, Mircea Duluș, Mihail-George Hâncu, Ioan-Gabriel Alexandru.

Proiectul 4. The Intertwined Histories of Bulgaria and Romania (19th-21th centuries)
(2026-2028). Proiect de cercetare în colaborare cu Institutul de Balcanistică și Centrul
de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe, asociat Programului de cercetare nr.
10. **Coordonatori: Daniel Cain și Alexandre Kostov.**

Colectivul de cercetare român: Daniel Cain, Constantin Ardeleanu, Ștefan Petrescu, Florin
Țurcanu, Metin Omer, Virginia Blînda.